

OLÁH GYÖRGY

1927. május 22-én született Oláh György, Nobel-díjas vegyész. Budapesten, a Piarista Gimnáziumban tanult, ahol főként a humán tárgyak iránt érdeklődött, és csak később fordult a természettudományok felé. A Budapesti Műszaki Egyetemen szerzett diplomát, majd az egyik legnevesebb magyar szerves kémikus, Zemplén Géza kutatási asszisztense lett. Társaival egy viszonylag új területet vizsgáltak, fluorkémiájukat és a Friedel-Craft reakcióikat éppen csak eltúrték az intézetben, ahol saját kis zugot kaptak annak érdekében, hogy ne szennyezzék be a többi kutatást.

Publikációi felkeltették a híres német vegyész, Hans Meervein figyelmét, akivel nehézségek árán sikerült levelezést folytatnia, és kapott is tőle egy üveg bór-trifluoridot, mely akkor hatalmas ajándéknak számított. A kutatócsoport ugyanis a reakciókhoz használt alapanyagoknak szűkében volt, arra kényszerültek, hogy saját maguk állítsák elő a szükséges kiindulási anyagokat.

1954-ben csatlakozott a Magyar Tudományos Akadémia újonnan létrehozott Központi Kémiai Kutató Intézetéhez, ahol szerves kémiai kutatócsoportot alapított, melynek felesége, Lengyel Judit is részese volt. Családjával és csoportja nagy részével 1956-ban nyugatra menekült. Először Londonban töltöttek néhány hónapot, és 1957 májusában jutottak el végül Kanadába. Oláh Ontario tartományban, Sarniában, a Dow Chemical új kutatólaboratóriumában kapott állást két volt munkatársával együtt. Ebben az időszakban kezdődtek a stabil karbokationra vonatkozó munkái, melyek gyakorlati jelentőséggel is bírtak, segítettek bizonyos ipari folyamatok javításában.

A vállalatnál töltött termékeny évek után 1965-ben professzorként és tanszékvezetőként tért vissza a tudományos életbe a clevelandi Western Reserve Egyetem hívására és az USA-ban telepedett le. Két fia közül a kisebbik is elérte addigra az iskoláskort, így ezekben az években csatlakozott hozzá újra felesége munkatársként.

1977-ben Kaliforniába költözött, ahol az egyetem javaslatára kutatóintézetet alapított a szénhidrát-kémiai kutatások számára, egy különálló, saját épületben. Az intézet – melyet adományokból és felajánlásokból hoztak létre – a mai napig működik. 1991-ben a Los Angeles-i Loker Szénhidrogénkutató Intézet igazgatója lett.

A karbokationokkal kapcsolatos munkájáért 1994-ben kémiai Nobel-díjjal jutalmazták, és az ő nevéhez fűződik a direkt metanolos tüzelőanyag-cella is. A Magyar Tudományos Akadémia tiszteletbeli tagja, és folyamatosan tartja a kapcsolatot a magyarországi kutatókkal. 2011-ben Széchenyi-nagydíjat kapott.

Ha szeretnél részletesen is megismerkedni Oláh György kutatási területével, ajánljuk figyelmedbe a tudós 1994-es előadását: <http://www.chemonet.hu/hun/olvaso/histchem/szerves/olah.html>

Oláh György egyik előadása: <https://www.youtube.com/watch?v=inP4JzTxsE>

Források:

<http://www.kfki.hu/~cheminfo/hun/olvaso/histchem/szerves/olahbio.html>

<https://www.ch.bme.hu/page/283/>

https://www.nobelprize.org/nobel_prizes/chemistry/laureates/1994/olah-bio.html

